

DOI: 10.26693/jmbs07.05.256

УДК 378.147:61

Рябушко М. М., Гринь В. Г., Гринь К. В.,
Саргош О. Д., Драбовський В. С., Рибалка Я. В.

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОПП «МЕДИЦИНА» НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ №1 ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Полтавський державний медичний університет,
Полтава, Україна

Мета. На основі проведеного аналізу джерел наукової літератури дослідити формування фундаментальних теоретичних та практичних базисних основ у здобувачів вищої освіти на медичному факультеті.

Результати та висновки. Запорукою успішного професійного становлення та зростання є набуття набору компетентностей – професійних якостей, необхідних для початку самостійної практичної лікарської діяльності. Базовим вектором успішного функціонування системи медичної освіти, зокрема в Полтавському державному медичному університеті, є формування фундаментальних теоретичних та практичних засад у здобувачів вищої освіти, усвідомлена мотивація до особистісного та професійного удосконалення, набуття досвіду критичного мислення і потреби безперервного та постійного навчання. Активну координаційну участь та допомогу, і водночас, контроль за засвоєнням знань та перебігом усіх навчально-виховних, наукових процесів забезпечує деканат, як орган адміністративного управління університету, у тісній співпраці з структурами студентського самоврядування. Дипломований спеціаліст – лікар, має бути здатним займатися професійною практикою, не завдаючи шкоди пацієнтам і застосовуючи сучасні, адекватні, ефективні та загальноприйняті в даний час методи лікування, суворо дотримуючись етико-деонтологічних норм та правил. Отже, головною метою системи вищої медичної освіти, зокрема в Полтавському державному медичному університеті, є формування фундаментальних теоретичних та практичних базисних основ у здобувачів вищої освіти, мотивація до особистісного та професійного удосконалення, забезпечення здатності до критичного мислення та безперервного і постійного навчання. Активну участь та всебічну допомогу, контроль за засвоєнням знань та перебігом усіх навчально-виховних, наукових процесів здійснює деканат, як орган адміністративного управління університету. Лікар, який щойно отримав освіту, повинен бути здатним займатися незалежною практичною діяльністю, не завдаючи шкоди пацієнтам і застосовуючи сучасні, адекватні, ефективні та загальноприйняті в даний час методи

лікування, суворо дотримуючись етико-деонтологічних норм та правил.

Ключові слова: деканат, медичний факультет, освітня компонента, лікар.

Вступ. Сучасне суспільство формує необхідність підготовки спеціалістів нового типу, які володіють, окрім високого професійного рівня, такими особистісними та когнітивними якостями, як навички менеджменту, здібність до легкого встановлення контакту з новими людьми, як з колегами, так і з пацієнтами з дотриманням соціальних та юридичних норм [1, 2, 3]. Лікар повинен успішно аналізувати, формувати та оцінювати ділові зв'язки, володіти компетентностями гнучкого мислення, стресостійкістю, інноваційною активністю, бажанням постійного професійного самовдосконалення. Система освіти повинна готувати спеціаліста, легко адаптованого до мінливих вимог ринку праці, бути орієнтованим на підвищення своєї кваліфікації, на постійне (протягом всього трудового шляху) навчання [4, 5, 6].

Запорукою успішного професійного становлення та зростання є набуття набору компетентностей – професійних якостей, необхідних для початку самостійної практичної лікарської діяльності [7, 8].

Мета дослідження. На основі проведеного аналізу джерел наукової літератури дослідити формування фундаментальних теоретичних та практичних базисних основ у здобувачів вищої освіти на медичному факультеті.

Результати дослідження та їх обговорення. У особистісному та професійному формуванні майбутніх спеціалістів-медиків важливу роль відіграють адміністративні структури університету, зокрема деканати, які співпрацюють зі здобувачами вищої освіти від ланки абітурієнта до післядипломного етапу [9, 10, 11].

Декан (від грец. *δέκα* – «десять»; буквально – «десятник») – керівник факультету в освітній установі вищої професійної освіти; безпосередньо керує навчальною, виховною і науковою роботою на факультеті [12, 13]. Посада декана факультету відноситься до професорсько-викладацького

складу вищого навчального закладу. Декан обирається зі складу науково-педагогічних працівників університету за конкурсом шляхом голосування, затверджується на посаді наказом ректора закладу вищої освіти. Декан факультету підпорядковується безпосередньо ректору, проректору з навчальної роботи. Вимогами до кваліфікації декана в Україні є: наявність вищої професійної освіти, стаж наукової або науково-педагогічної роботи не менше 5 років, наявність наукового ступеня або вченого звання, тобто це має бути досвідчений керівник і умілий організатор [14, 15].

За європейського досвіду декани очолюють коледжі, школи або відділи, що складаються з групи дисциплін або дисциплінарних спеціальностей, таких як мистецтво та науки, інженерія, образотворче мистецтво, бізнес, природничі науки, освіта та галузі охорони здоров'я. Приватні навчальні заклади, які мають менший педагогічний колектив, знаходяться під керівництвом декана, який має юрисдикцію над викладачами з усіх дисциплін. В установах, відзначених вищими рівнями дисциплінарної спеціалізації, таких як наукові установи, кількість академічних деканів збільшується, щоб відповідати унікальним вимогам керівництва різноманітних дисциплінарних програм, що розміщуються в закладі [16, 17].

За освітньої практики в Україні вітчизняні заклади вищої освіти очолює ректор, а декан здійснює керівництво факультетом, якому підпорядковані відповідні кафедри. Натепер в Полтавському державному медичному університеті деканату медичного факультету № 1 підпорядковані наступні навчальні кафедри: акушерства і гінекології №1; анестезіології та інтенсивної терапії; внутрішньої медицини № 1; внутрішньої медицини № 2 з професійними хворобами; гігієни, екології та охорони праці в галузі; фармакології, клінічної фармакології та фармації; ендокринології з дитячими інфекційними хворобами; загальної хірургії; нервових хвороб; онкології та радіології з радіаційною медициною; психіатрії, наркології та медичної психології; хірургії №1; хірургії №2 [18].

Основною метою роботи медичного факультету є підготовка висококваліфікованих лікарів, які відмінно знають свою справу, мають фундаментальну теоретичну та практичну підготовку, орієнтовані на світові досягнення в галузі медичної науки, є професійно компетентними та конкурентоспроможними в умовах розвитку сучасного суспільства [9, 19, 20].

Залежно від кількості здобувачів вищої освіти на факультеті, декан має заступників, які виконують свої обов'язки відповідно на підпорядкованих їм курсах (від першого до шостого).

Унікальність посад декана та заступника декана полягає в рутинному контакті з широким колом університетських адміністраторів та служб забезпечення освітнього процесу – проректорами, навчальним відділом, завідувачами кафедр, науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, зовнішніми зацікавленими сторонами, такими як батьки та рідні здобувачів освіти, роботодавцями. Обов'язки деканів щодо прийняття рішень зазвичай охоплюють такі напрямки: освітня та навчальна програми, розвиток підпорядкованого факультету; навчальний та виховний процес здобувачів вищої освіти, розвиток зв'язків з громадськістю та випускниками, співпраця з структурами студентського самоврядування.

Здобувачі вищої освіти проходять багаторічний шлях від абітурієнта до випускника. Основні та другорядні компетенції формуються на ґрунті опанування базових умінь і знань, які за своєю спрямованістю є міждисциплінарними: професіоналізм; комунікативні навички та уміння професійного спілкування; база знань, управління інформацією та критичне мислення; збір клінічної інформації; діагностика та планування лікування; постійне професійне самовдосконалення; пропаганда здорового способу життя.

Для успішної практичної роботи здобувач вищої освіти медичного факультету повинен бути забезпечений якісною клінічною практикою, заснованою на гуманних, наукових та доказових засадах навчання. У сучасній концепції вищої освіти акцент у підготовці майбутніх фахівців-медиків ставиться на формуванні цілісної особистості лікаря-професіонала, який має готовність до безперервної самоосвіти, здатен адаптуватися до соціальних і трудових умов, що змінюються.

Виходячи з цього, пріоритетним напрямком вищої школи сьогодні є організація такого процесу освітньої діяльності, в якому кожен здобувач освіти міг би стати суб'єктом власного розвитку. А одним із актуальних завдань вищої освіти є навчання здобувачів освіти способом набуття знань, засвоєння та використання інформації шляхом самостійної роботи, стимулювання та потреби безперервного професійного розвитку, залучення до наукової діяльності зі студентських лав у межах компетентнісного підходу. Функції в сучасній соціокультурній ситуації не можуть обмежуватися підготовкою здобувачів освіти лише до професійної діяльності. Університет стає формою трансляції та відтворення культурних норм, цінностей, ідей, а дисциплінам гуманітарного циклу в цьому процесі належить основна роль [14, 15, 21, 22, 23].

Вживані терміни «компетенція» та «компетентність» не є синонімічними поняттями, а є категоріями нерозривно пов'язаними одна з одною,

а саме: формування компетенції полягає у формуванні певного кола знань, умінь, якими слід володіти здобувачу вищої освіти, а компетентність виступає як результат сформованості певних знань і умінь, те, чим людина та спеціаліст певного профілю вже досить добре володіє [7, 24, 25].

«Компетентна» у своїй справі людина (від лат. *competents* – відповідний, здатний) означає «обізнана, яка є визнаним спеціалістом у якомусь питанні, авторитетна, повноправна, що має коло повноважень, здатна». Професійна лікарська компетентність – термін, що застосовується до поєднання знань, навичок та суджень, які забезпечують здатність лікаря вирішувати певні професійні завдання [26]. Необхідні знання включають відповідні розуміння основ: гуманітарних і соціально-економічних дисциплін; природничих та математичних дисциплін; медико-біологічних дисциплін; професійних дисциплін.

Лікарська компетентність може набуватись за реалізації програми дисциплін навчання та підготовки. В даний час для набуття майбутнім лікарем базової лікарської компетентності існує професійна освітня програма, відповідно до якої всі предмети повинні бути частиною єдиної концепції навчання здобувачів освіти. Щоб уникнути переважання одних предметів над іншими необхідно наслідувати комплексний навчальний план, хоча освітні акценти такого плану в різних навчальних закладах країни можуть змінюватись [27].

Реалізацію професійної освітньої програми на медичному факультеті № 1 Полтавського державного медичного університету забезпечує висококваліфікований професорсько-викладацький склад. Сформувалися та плідно працюють науково-педагогічні школи, які очолюють професори Громова А. М., Шейко В. Д., Катеренчук І. П., Скрипник І. М., Баштан В. П., Крючко Т. О., Старченко І. І., Костенко В. О., Скрипніков А. М., що відкриває можливості для наукових досліджень та навчання в аспірантурі, докторантурі.

Система вищої медичної освіти повинна формувати випускника, який має визнану на державному або міжнародному рівні базову лікарську компетентність, що охоплює уміння обстеження пацієнта, постановки діагнозу та вибору лікування, спілкування з пацієнтом та навчання його засадам здорового способу життя, усвідомлене дотримання етики та юриспруденції, лікування, навички екстреної медичної допомоги та організації роботи [28, 29, 30].

Мовна компетентність – якість особистості, що характеризується комплексом знань, умінь та навичок, що забезпечують можливість сприймати, розуміти професійну інформацію, виражену засобами природної мови, зберігати таку інформацію

в пам'яті та обробляти її під час розумових процесів [31]. При всій різноманітності своїх функцій мова – це, насамперед, основний носій різного роду інформації. Залежно від того, до якої сфери людської діяльності належить та чи інша професійна інформація, мовні засоби її вираження набувають більшої чи меншої специфічності, утворюючи підмови галузей наук, професій. У нашому випадку формується підмова медицини, як науки, так і професії.

Отже, поряд із загальною мовною компетентністю здобувач вищої медичної освіти повинен мати професійно-мовну компетентність, яку можна визначити як професійно значущу якість спеціаліста, що характеризується комплексом знань, умінь і навичок, що забезпечують йому можливість сприймати, розуміти і породжувати поняття та тексти, які містять виражену специфічними засобами підмови професії інформацію, що відноситься до медицини, зберігати таку інформацію в пам'яті та обробляти її в ході розумових процесів [30]. У структурі професійно-мовної компетентності виділяють ряд компонент.

Перша з них включає володіння спеціальною термінологією в об'ємі, необхідному та достатньому для повного та точного опису об'єкта медицини, оскільки саме терміни виражають основні поняття тієї чи іншої галузі знань та зв'язку між ними, у яких міститься основна інформація. Ця компонента відображає наявність у здобувача вищої медичної освіти певного об'єму теоретичних знань, як одної з компонент результату його навчання. Таким чином, формування компоненти професійно-мовної компетентності відбувається цілеспрямовано, оскільки терміносистеми є частиною змісту медичних навчальних дисциплін.

Наступна – це знання того, яким чином поняття у своїх основних ознаках і зв'язках знаходять висловлювання в особливій мовній одиниці – терміні, і впливає з цього знання, вміння визначити основні ознаки та зв'язки відповідного наукового поняття. Підтвердженням професійно-мовної компетентності є володіння терміном як особливою мовною одиницею, яка обумовлена як системою понять у медицині, так і системою професійної мови [31].

Можна припускати, що знання та вміння, що становлять другу компоненту професійно-мовної компетентності, можуть мати істотний позитивний вплив на засвоєння та мовне оформлення майбутнім лікарем інформації. Важливе значення має наявність таких знань та умінь у здобувача вищої медичної освіти, оскільки засвоєння знань є «центральною ланкою навчальної діяльності».

Знання мовних засобів побудови медичних терміносистем сприяє глибокому розумінню та

міцному засвоєнню навчальної інформації і тим самим підвищує ефективність навчальної діяльності.

Професійно-мовна компетентність здобувача освіти характеризується також рівнем її сформованості. Виділяють три такі рівні. Перший, початковий – знання значень окремих терміноелементів. Другий рівень – уміння визначити основні ознаки поняття за складом та розташуванням терміноелементів у відповідному терміні, іншими словами, уміння отримати цілісне уявлення про поняття, виходячи зі знання значень кожного окремого терміноелемента. Третій, вищий рівень професійно-мовної компетентності – уміння, виходячи з терміну, на основі знання значень кожного терміноелементу в ньому, та основних ознак відповідного поняття, визначити місце цього терміну в терміносистемі, його зв'язки з іншими термінами, а отже, і зв'язок даного поняття з іншими.

Таким чином, третій рівень, синтезуючи, узагальнюючи знання та вміння перших двох, дозволяє за терміном встановити місце поняття в системі понять в галузі медицини. Під ідеальною професійною мовою слід розуміти мову на професійну медичну тематику при спілкуванні лікарів, а при спілкуванні на професійну тему лікаря з пацієнтом, він повинен мати своєрідний «знижений» варіант професійної мови. Це уміння має опанувати здобувач вищої медичної освіти у процесі навчання. Вирішуючи проблему більш ефективного навчання, навчально-наукового та професійного спілкування, науково-педагогічні працівники повинні наголошувати на необхідності для здобувачів вищої медичної освіти опанувати знання теорії комунікації, вміннями та навичками встановлення та підтримки контактів у різних сферах та ситуаціях взаємодії один з одним та з пацієнтами. Вміння спілкуватися, є складовою професійної компетентності, необхідною умовою справжнього професіоналізму.

Комунікативна компетентність передбачає володіння професійною мовною компетенцією, знання медичної термінології, наявність умінь співставлення мовних засобів із завданнями та умовами спілкування, розуміння стосунків між людьми, уміння організувати спілкування з урахуванням соціальних норм поведінки та комунікативної доцільності [32].

Поняття «*професійна комунікативна компетентність*» є інтегральним поняттям, що включає вміння вільно володіти репертуаром професійних мовних жанрів, вміння правильно використовувати професійну медичну термінологію, дотримуватися мовного етикету під час спілкування, вміння чітко знати та виконувати свою «соціальну роль», вміння правильно використовувати мову як систему, суворо дотримуючись етико-деонтологічних

засад. Окрім того, професійна комунікативна компетентність повинна спиратися на базу, яку складає комунікативна компетентність спілкування, що включає знання про мову, мовлення, стиль, сформовані вміння побудови певного мовного висловлювання.

Під дослідницькою компетентністю здобувачів вищої освіти ми розуміємо інтегральну особистісну освіту, що відрізняється стійкою мотивацією [33, 34]. Вона формується в процесі навчальної та наукової дослідницької діяльності здобувачів освіти та виражається в наявності у них знань про організацію досліджень, володіння спеціальними вміннями та навичками, досвідом творчої діяльності, збагачення суб'єктивного досвіду особистості в цілому, що є необхідною передумовою їхнього особистісно-професійного розвитку.

Здобувачі вищої медичної освіти беруть активну участь у роботі студентського наукового товариства, презентують свої наукові здобутки на наукових конференціях, конкурсах, олімпіадах. Впродовж навчання вже традиційно вони є учасниками і призерами II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з профільних дисциплін, гідно демонструють свою громадянську позицію і неабиякі таланти та здібності на загальнодержавних, міжнародних, регіональних міських і університетських заходах. Багато випускників після закінчення навчання вступають до аспірантури, тому вони повинні бути підготовлені до наукової діяльності. Таке завдання потребує цілеспрямованого розвитку дослідницької компетентності здобувачів освіти, що сприяє зміцненню їх потреби у пізнанні. Рівень дослідницької компетентності майбутніх лікарів залежить від організації спеціально орієнтованого освітнього процесу закладу вищої освіти, ефективність якого забезпечується при моделюванні та реалізації наступних умов: педагогічна підтримка в оволодінні здобувачами вищої медичної освіти дослідницькими знаннями, вміннями та навичками; насичення практичних занять дослідницькими та творчими формами роботи; реалізація та збагачення особистісного потенціалу здобувачів вищої освіти засобами особистісно-розвиваючих технологій навчання.

Висновки. Головною метою системи вищої медичної освіти, зокрема в Полтавському державному медичному університеті, є формування фундаментальних теоретичних та практичних базисних основ у здобувачів вищої освіти, мотивація до особистісного та професійного удосконалення, забезпечення здатності до критичного мислення та безперервного і постійного навчання. Активну участь та всебічну допомогу, контроль за засвоєнням знань та перебігом усіх навчально-виховних, наукових процесів здійснює деканат, як орган

адміністративного управління університету. Лікар, який щойно отримав освіту, повинен бути здатним займатися незалежною практичною діяльністю, не завдаючи шкоди пацієнтам і застосовуючи сучасні, адекватні, ефективні та загальноприйняті в даний час методи лікування, суворо дотримуючись етико-деонтологічних норм та правил.

Перспективи подальших досліджень. Із сучасними викликами організації навчального процесу вдосконалювати та адаптувати до умов сьогодення адміністративну роботу деканату зі здобувачами вищої медичної освіти з метою формування конкурентоспроможного майбутнього лікаря-спеціаліста.

References

1. Skrypnikov AM, Hryn KV, Hryn VH. Znachennya likars'koyi etyki y deontolohiyi u formuvanni osobystosti maybutn'oho likarya [The importance of medical ethics and deontology in the formation of the future doctor's personality]. *Materialy navch-nauk konf "Realiyi, problemy ta perspektyvy vyshchoyi medychnoyi osvity"*. Poltava, 25 Mar 2021. 2021. p. 242–244. [Ukrainian]
2. Nakae S, Haywood Y, Love LJ, Kothari P, Saldaña F, Sánchez JP. Office of Student Affairs: Engagement and Leadership Opportunities for Medical Students, Residents, and Fellows. *MedEdPORTAL*. 2021 Feb 5;17:11093. PMID: 33598536; PMCID: PMC7880253. doi: 10.15766/mep_2374-8265.11093
3. Hromas R, Leverage R, Mramba LK, Jameson JL, Lerman C, Schwenk TL. What a medical school chair wants from the dean. *J Healthc Leadersh*. 2018 May 23;10:33-44. PMID: 29872359; PMCID: PMC5973440. doi: 10.2147/JHL.S158937
4. Steiner-Hofbauer V, Schrank B, Holzinger A. What is a good doctor? *Wien Med Wochenschr*. 2018 Nov;168(15-16):398-405. PMID: 28905272; PMCID: PMC6223733. doi: 10.1007/s10354-017-0597-8
5. Draper C, Louw G. What is medicine and what is a doctor? Medical students' perceptions and expectations of their academic and professional career. *Med Teach*. 2007 Jun;29(5):e100-7. PMID: 17885961. doi: 10.1080/01421590701481359
6. Quigley DD, Elliott MN, Farley DO, Burkhart Q, Skootsky SA, Hays RD. Specialties differ in which aspects of doctor communication predict overall physician ratings. *J Gen Intern Med*. 2014 Mar;29(3):447-454. PMID: 24163151; PMCID: PMC3930786. doi: 10.1007/s11606-013-2663-2
7. Harris DL, Krause KC, Parish DC, Smith MU. Academic competencies for medical faculty. *Fam Med*. 2007 May;39(5):343-350. PMID: 17476608
8. Zakharchenko VM, Luhovyy VI, Rashkevych YuM, Talanova ZhV. *Rozroblennya osvithnikh prohram* [Development of educational programs]. *Metodychni rekomendatsiyi. Za red Kremenya VH*. K: DP «NVTS «Priorytety»; 2014. 120 s. [Ukrainian]
9. Hryn KV, Hryn VH. Pytannya perekhodu vid dodyplomnoho do pislyadyplomnoho etapu u medychniy profesiyi [The question of the transition from the undergraduate to the post-graduate stage in the medical profession]. *Materialy nauk-prakt konf z mizhnar uchastyu, prysvyach 30-richchyu Nezalezhnosti Ukrayiny "Aktual'ni pytan-nya pidvyshchennya yakosti osvith'oho protsesu"*. Yaremche, 24 Sept. 2021. Ivano-Frankivs'k: IFNMU; 2021. 71 p. [Ukrainian]
10. Block SM, Sonnino RE, Bellini L. Defining "faculty" in academic medicine: responding to the challenges of a changing environment. *Acad Med*. 2015 Mar;90(3):279-282. PMID: 25406611. doi: 10.1097/ACM.0000000000000575
11. Nazarenko SM, Kostenko VA, Akimov OY, Denysenko SV, Solovjova NV. Vplyv naukovo-doslidnyts'koyi roboty studentiv na kafedri patofiziolohiyi PDMU na formuvannya yikh profesiynoyi kompetentnosti [The impact of the research work of students at the department of pathophysiology of the Federal State University on the formation of their professional competence]. *Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny: Visnyk Ukrayinskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi*. 2021;21(3):255-258. [Ukrainian]. doi: 10.31718/2077-1096.21.3.255
12. Shemshuchenko YuS, Ed. *Dekan. Yurydychna entsyklopediya* [Dean. Legal encyclopedia]. V 6 t. K: Ukrayins'ka entsyklopediya im MP Bazhana; 1998. T. 2:D-J:744. [Ukrainian]
13. *Dekan. Universal'nyy slovnyk-entsyklopediya* [Dean. Universal dictionary-encyclopedia]. 4-te vyd. K: Teka; 2006. [Ukrainian]
14. Zakon Ukrayiny № 2145-VIII «Pro osvitu» vid 05.09.2017 [Law of Ukraine No. 2145-VIII "On Education" dated September 5, 2017]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR)*. 2017;38-39:380. [Ukrainian]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
15. Zakon Ukrayiny №1556-VII «Pro vyshchu osvitu» vid 25.09.2020 [Law of Ukraine No. 1556-VII «About higher education» dated 25.09.2020]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR)*. 2014;37-38:2004. [Ukrainian]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
16. Schieffler DA, Farrell PM, Kahn MJ, Culbertson RA. The Evolution of the Medical School Deanship: From Patriarch to CEO to System Dean. *Perm J*. 2017;21:16-069. PMID: 28241915; PMCID: PMC5283786. doi: 10.7812/TPP/16-069

17. Kamran SC, Winkfield KM, Reede JY, Vapiwala N. Intersectional Analysis of U.S. Medical Faculty Diversity over Four Decades. *N Engl J Med*. 2022 Apr 7;386(14):1363-1371. PMID: 35388674. doi: 10.1056/NEJMsr2114909
18. Hryn VH, Ryabushko MM, Bilash SM, Lavrenko DO, Sarhosh OD. Medychnomu fakultetu Poltavskoho derzhavnoho medychnoho universytetu 50 rokiv: istoriya, uspihky, perspektyvy [The Faculty of Medicine of Poltava State Medical University is 50 years old: history, success, prospects]. *Visnyk problem biolohiyi i medytsyny*. 2021;3(161):185–188. [Ukrainian]
19. Hryn KV, Hryn VH, Herasymenko LO, Isakov RI. Efektyvnyy protses navchannya – zaporuka uspishnoho stanovlennya maybutnoho likarya [An effective learning process is the key to the successful formation of a future doctor]. *Materialy navch-nauk konf z mizhnar uchastyu “Suchasni trendy rozvytku medychnoyi osvity: perspektyvy i здобутky” Poltava, 24 Mar 2022*. 2022. p. 76–78. [Ukrainian]
20. Hryn VH, Ryabushko MM, Hryn KV, Ryabushko NO. Diyevist systemy administruvannya na fakulteti u formuvanni osobystosti maybutnoho likarya [Efficiency of the administration system at the faculty in the formation of the personality of the future doctor]. *Ukrayinsky stomatolohichnyy almanakh*. 2021;1:103–107. [Ukrainian]. doi: 10.31718/2409-0255.1.2021.17
21. Dash NR, Guraya SY, Al Bataineh MT, Abdalla ME, Yusoff MSB, Al-Qahtani MF. Preferred teaching styles of medical faculty: an international multi-center study. *BMC Med Educ*. 2020 Nov 30;20(1):480. PMID: 33256705; PMCID: PMC7708200. doi: 10.1186/s12909-020-02358-0
22. Gruppen LD, Stansfield RB. Individual and Institutional Components of the Medical School Educational Environment. *Acad Med*. 2016 Nov;91 (11 Association of American Medical Colleges Learn Serve Lead: Proceedings of the 55th Annual Research in Medical Education Sessions):53-57. PMID: 27779510. doi: 10.1097/ACM.0000000000001361
23. Shkarlet SM, Horshunova IV. Innovatsiynyy rozvytok osvithnoho prostoru u vyshchikh navchalnykh zakladakh [Innovative development of educational space in higher educational institutions]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*. 2012;3(60):5-14. [Ukrainian]
24. Filonenko MM. *Metodyka vykladannya u vyshchiiy medychnyi shkoli na zasadakh kompetentnisnoho pidkhodu* [Teaching methodology at a higher medical school based on the competence approach]. *Metodychni rekomendatsiyi dlya vykladachiv ta здобувачiv naukovoho stupenyu doktora filosofiyi (PhD) VM(F)NZ Ukrayiny*. K; 2016. 88 s. [Ukrainian]
25. Tryfonova OS. Dominanty vyznachennya sutnosti ponyat “kompetentsiya” i “kompetentnist” [Dominants of defining the essence of the concepts “competence” and “competence”]. *Nauka i osvita*. 2010;8:108-112. [Ukrainian]
26. Kulchytsky V. Osoblyvosti formuvannya profesiynoyi kompetentnosti osobystosti studenta-medyka [Peculiarities of the formation of professional competence of a medical student's personality]. *Molod i rynek*. 2012;5(88):91–94. [Ukrainian]
27. Krytskyi IO, Hoshchynskyi PV, Krytskyi TI, Horishnyi IM, Mochulska OM, Krytska HA. Formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutnoho likarya na prykladi studentiv medychnoho fakultetu TDMU [Formation of professional competence of the future doctor on the example of students of the medical faculty of TDMU]. *Medychna osvita*. 2018;3:44–47. [Ukrainian]. doi: 10.11603/me.2414-5998.2018.3.8849
28. Morishita M, Iida J, Nishigori H. Doctors' experience of becoming patients and its influence on their medical practice: A literature review. *Explore (NY)*. 2020 May-Jun;16(3):145-151. PMID: 31843394. doi: 10.1016/j.explore.2019.10.007
29. Budnyk O. Innovative Competence of a Teacher: best European Practices. *J Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2019;6(1):76–89. doi: 10.15330/jpnu.6.1.76-89
30. Dubkovetska I. Rozvytok profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh medychnykh pratsivnykiv v umovakh yevro-integruvannya [Development of professional competence of future medical workers in the conditions of European integration]. *Osvitni obriyi*. 2020;1(50):154-159. [Ukrainian]. doi: 10.15330/obrii.50.1.154-159
31. Leshchenko TO. *Profesiyna mova medyka* [The professional language of a doctor]. Poltava: PF «Formika»; 2004. 140 s. [Ukrainian]
32. Humenna I. Komunikatyvna kompetentnist yak odna iz skladovykh profesiynoyi kultury maybutnikh likariv [Communicative competence as one of the components of the professional culture of future doctors]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pedagogika. Sotsialna robota*. 2013;29:42-45. [Ukrainian]
33. Khanyukov OO, Sapozhnychenko LV, Smolyanova OV. Osvita i nauka u minlyvomu sviti: problemy ta perspektyvy rozvytku [Education and science in a changing world: problems and prospects for development]. *Materialy II Mizhnarodnoyi naukovoyi konferentsiyi “Osoblyvosti formuvannya doslidnyts'koyi kompetentnosti u studentiv-medykiv u ramkakh roboty student-s'koho naukovoho tovarystva”*. Dnipro, 27-28 Mar 2020. 2020. p. 260-261. [Ukrainian]
34. Solodyuk NV. Formuvannya doslidnyts'koyi kompetentnosti studentiv-medykiv [Formation of research competence of medical students]. *Naukovyy visnyk Donbasu*. 2015;3(31). [Ukrainian]

UDC 378.147:61

Formation of Basic Competencies during Implementation of Educational and Professional Program «Medicine» at the Medical Faculty No. 1 of the Poltava State Medical University
Ryabushko M. M., Hryn V. H., Hryn K. V., Sargosh O. D., Drabovskiy V. S., Rybalka Ya. V.

Abstract. *The purpose of the study was to investigate the formation of fundamental theoretical and practical fundamentals in the students of higher education at the medical faculty.*

Materials and methods. The sources of scientific literature.

Results and discussion. Modern society creates the need to train a new type of specialists who, in addition to a high professional level, possess such personal and cognitive qualities as management skills, the ability to easily establish contact with new people, both colleagues and patients, in compliance with social and legal norms. A doctor must successfully analyze, form and evaluate business relationships, possess competencies, flexible thinking, stress resistance, innovative activity, desire for constant professional self-improvement. The education system should prepare a specialist who is easily adapted to the changing requirements of the labor market, and should be oriented towards improving his/her qualifications. The key to successful professional formation and growth is the acquisition of a set of competencies – professional qualities necessary for starting independent practical medical activity.

The main goal of the work of the medical faculty is to train highly qualified doctors who know their business perfectly, have fundamental theoretical and practical training, are focused on world achievements in the field of medical science, are professionally competent and competitive in the conditions of the development of modern society.

Graduates of higher medical education take an active part in the work of the student scientific society, present their scientific achievements at scientific conferences, competitions, and Olympiads.

Conclusion. The basic vector of the successful functioning of the medical education system, in particular at the Poltava State Medical University, is the formation of fundamental theoretical and practical principles in higher education students, a conscious motivation for personal and professional improvement, the acquisition of critical thinking experience and the need for ongoing and continuous education. Active coordination participation and assistance, and at the same time, control over the assimilation of knowledge and the course of all educational and scientific processes is provided by the dean's office, as the university's administrative management body, in close cooperation with student self-government structures. A certified specialist, a doctor, must be able to engage in professional practice without harming patients and applying modern, adequate, effective and currently generally accepted methods of treatment, strictly observing ethical and deontological norms and rules.

Keywords: dean's office, medical faculty, educational component, doctor.

ORCID and contributionship:

Mykola M. Ryabushko : 0000-0002-3617-4542 ^{A,C,E}

Volodymyr H. Hryn : 0000-0001-5894-4416 ^{A,B,D,F}

Kateryna V. Hryn : 0000-0002-8759-3560 ^{A,E}

Oksana D. Sargosh : 0000-0003-3326-1381 ^{B,E}

Vitaliy S. Drabovskiy : 0000-0003-4111-7179 ^{A,C,E}

Yaroslav V. Rybalka : 0000-0002-1885-9898 ^{A,B}

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis,
 C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article,
 E – Critical review, F – Final approval of the article

CORRESPONDING AUTHOR

Volodymyr H. Hryn

Poltava State Medical University

Department of Anatomy

23, Shevchenko St., Poltava 36011, Ukraine

tel: +380(66)8126497, e-mail: vogrin034@gmail.com

The authors of this study confirm that the research and publication of the results were not associated with any conflicts regarding commercial or financial relations, relations with organizations and/or individuals who may have been related to the study, and interrelations of coauthors of the article.

Стаття надійшла 28.08.2022 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування